

Virkelighedens klima er temmelig komplekst

Kronik, Kristeligt Dagblad, 5. januar 2015

Karl Iver Dahl-Madsen Ole P. Kristensen og Jens Olaf Pepke Pedersen

DEN OFFENTLIGE DEBAT I DANMARK giver ikke et retvisende billede af, hvad videnskaben siger om klimaet. Det er usandt at påstå, at videnskaben har talt, og at klimaproblemet er et simpelt velkendt problem med simple, billige løsninger. Tværtimod, klima er et komplekst problem, hvor man ved for lidt til at kunne gøre det rigtige, og hvor der ikke med dagens teknologi findes gode løsninger.

Klima er langtfra et exceptionelt problem. Det vil ifølge FN's klimapanel (IPCC) koste mellem 0,2-2 procent af det globale BNP om hundrede år, hvor BNP i øvrigt er cirka 10 gange større. Der er mange akutte udfordringer, som har langt større negative konsekvenser for menneskenes velfærd.

Det er uden for diskussion, at klimaet altid har ændret sig, og at det i de seneste 50 år er blevet varmere. Ligeledes er det indiskutabelt, at menneskene i nyere tid har en finger med i spillet. Landbruget, som har fjernet enorme skovarealer, skaber klimaændringer. Alle vores store byer er meget varmere og har en anden type nedbør end uberørt natur.

Udledning af CO₂ vil alt andet lige medføre en beskedent opvarmning på en grad pr. fordobling af CO₂-indholdet i atmosfæren. Vanddamp i atmosfæren vil forstærke virkningen af CO₂, men der er meget stor usikkerhed om, hvor stor denne effekt er. IPCC angiver selv et interval for den såkaldte klimafølsomhed på 1,5-4,5 grader for en fordobling af CO₂, altså en usikkerhed på en faktor 3.

Beregninger af klimafølsomheden på grundlag af historiske målinger har en tendens til at give lave værdier og den allernyeste beregning (Lewis og Curry) giver en klimafølsomhed på 1,3-2,5 med en median på 1,6 grader. Selv i den høje ende er dette om ikke uvæsentligt, så i det mindste overskueligt i betragtning af, at denne ændring først vil slå igennem om flere hundrede år. I den lave ende er det et ikke-problem. En årsag til, at den nyeste forskning viser en lavere klimafølsomhed er, at jordens lufttemperatur ikke er steget i de seneste mindst 15 år, selvom CO₂-indholdet i atmosfæren i samme periode er steget helt som forventet.

Denne pause har givet anledning til stor diskussion i klimaforskningen. I lang tid har man forsøgt at "benægte", at der var en pause, men efterhånden som pausen blev ved, har man forsøgt at finde forklaringer som, at "havet har spist varmen". Meget tyder på, at man simpelthen har antaget en for høj klimafølsomhed, og i hvert fald har IPCC's klimamodeller ikke kunnet beskrive dette fænomen, men har forudsagt alt for høje temperaturer.

DET HELE HÆNGER SAMMEN MED, at der er stor usikkerhed om, hvor stort det

menneskeskabte bidrag er. IPCC har indtil nu antaget, at en stor del af opvarmningen i de seneste 50 år skyldes menneskene. Men pausen i opvarmningen har været en øjenåbner, som nu har fået mange klimaforskere til at anerkende, at der er naturlige årsager med i spillet, for eksempel solen og variationer i oceanerne. Hvis pausen skyldes naturlige årsager, der dæmper varmen, betyder det også, at opvarmningen i 1980'erne og 1990'erne kan være forstærket af naturlige årsager. Konsekvensen af dette er, at det menneskelige bidrag til klimaforandringerne er blevet overdrevet i mange år.

Menneskene er konservative. Det viser sig for eksempel ved, at vi tror, at vi lever i den bedste af alle verdener med hensyn til klima. Og at det kun kan blive værre, uanset om det bliver varmere eller koldere eller vådere eller mere tørt. Det er selvfølgelig noget vrøvl. Alene af den grund, at mennesker nu lever og trives fra Nuuk (cirka 0 grader) til Bangkok (cirka 35 grader) og fra Saudi-Arabien (60 millimeter regn/år) til Bangladesh (6000 millimeter regn/år). Klimaøkonomerne har dertil vist, at opvarmningen indtil nu har været netto gavnlige. Dels ved at formindske antallet af kuldedødsfald og dels ved at øge fødevareproduktionen og skovvæksten.

Den konstaterede opvarmning har, som anført af IPCC, ikke generelt medført en stigning i antal og omfang af ekstreme vejrhændelser. Når fattige lande lider under ekstreme vejrhændelser, er det ikke på grund af, at disse hændelser er blevet flere eller større, men fordi landene er fattige. Holland har råd til diger, Bangladesh har ikke.

Desuden lider nutidssamfundet af kollektivt hukommelsestab, når det gælder ekstreme vejrhændelser. I Danmark har vi fortrængt, at den største stormflodskatastrofe i danmarkshistorien (den store manddrukning) fandt sted i Sønderjylland i 1362, gav en vandstand på mere end fem meter over dagligt vande og udslettede en af landets største byer, Rungholt, og en række landsbyer. Det skete længe før, der var noget, der hed fossile brændstoffer.

Klimapolitik er politik og ikke videnskab. Vi kan dog fastslå, at Kyoto-processen med hurtig nedskæring af fossile brændstoffer har slået fejl. Der er ikke udledt et eneste ton CO₂ mindre af den grund. Udledningen er blot flyttet fra de grønne idealister i Europa til Kina. Europas økonomi lider under denne forkerte politik til størst skade for verdens fattigste mennesker. Skifergas i USA har derimod reduceret udledningen af CO₂ og viser, at fossile brændstoffer ikke er knappe. Ingen af dagens vedvarende energikilder er i nærheden af at kunne konkurrere med fossile brændstoffer, selv når man inkluderer klimaets skadelige virkninger. Det skyldes især, at teknologier som vindmøller bogstaveligt talt virker, som vinden blæser, og derfor må have et komplet backupsystem af konventionel energiforsyning stående standby.

Det har gjort vedvarende energi afhængig af massiv statsstøtte, som kunne have været anvendt til andre formål. Det er ingen kunst at skabe arbejdspladser med tilskud, men det skader økonomien, idet der mistes adskillige jobs i andre sektorer for hvert grønt job. Senest

har Otto Brøns-Petersen, Cepos, vist, at denne politik koster det danske samfund et velfærdstab på knap 30 milliarder kroner om året.

LÆGER HAR EN GOD REGEL, når de møder et helbredsproblem, nemlig først: gør ingen skade. Det kan være inspireret af den periode i den medicinske historie, hvor man behandlede ethvert problem med åreladning med det resultat, at patienterne døde på stribe.

På samme måde årelader vi nu den globale økonomi ved at bruge beløb på klimatiltag, der langt overstiger de skønnede omkostninger ved klimaændringerne. Især lader vi de fattigste lande i stikken, som har brug for adgang til billige energikilder og dermed økonomisk vækst, som gør dem robuste over for forandringer.

Det er mindst 25 år siden, at vi for første gang hørte, at klimaproblemet var et meget alvorligt problem, og at det var sidste chance for at gøre noget ved det. For nyligt hørte vi det samme budskab fra klimamødet i København. Men vi er der jo endnu, flere, rigere, og med en længere levetid.

I de seneste mindst 15 år er Jordens lufttemperatur slet ikke steget. Så mon ikke vi har tid nok til at gøre tingene rigtigt i stedet for symbolpolitiske slag i luften og aktioner, der direkte skader verdensøkonomien?

Vi skal have mangfoldigheden tilbage i klimadebatten. Et problem af denne karakter løser man ikke ved at påberåbe sig en falsk konsensus, undertrykke ubekvemme synspunkter, indsnævre debatten og appellere til autoriteter. Men derimod ved at åbne for en mangfoldighed af bidrag.

Vi vil derfor slutte med et fromt ønske til det nye år om, at det kommende Klimaråd bliver et forum for en ægte, åben og mangfoldig debat og ikke bare et gummistempel for en allerede stivnet klimapolitik.

Karl Iver Dahl-Madsen er civilingeniør og selvstændig rådgiver om mad og miljø, Ole P. Kristensen er forhenværende professor, dr.scient. pol., og Jens Olaf Pepke Pedersen er seniorforsker